

УКРАЇНСЬКА МОВА

УДК 81'42:81'373.612:004:34

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.1.1/01>**Архипенко Л. М.**<https://orcid.org/0000-0002-9846-9493>

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

КОНЦЕПТУАЛЬНА МЕТАФОРИЗАЦІЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВЧОМУ ДИСКУРСІ

Статтю присвячено дослідженню концептуальної метафоризації термінології цифрової економіки в українському законодавчому дискурсі з позицій когнітивної лінгвістики й соціокогнітивного термінознавства. Актуальність роботи зумовлена інтенсивним розвитком цифрових технологій, який спричиняє появу нових форм суспільних відносин і потребу в їх нормативному осмисленні та мовному закріпленні. У цьому контексті юридичну термінологію розглянуто не лише як засіб точної номінації, а й як інструмент концептуалізації абстрактних і динамічних явищ цифрової реальності. Теоретичним підґрунтям дослідження слугує теорія концептуальної метафори Г. Лакоффа й М. Джонсона, згідно з якою метафора постає базовим когнітивним механізмом структурування знання та формування правових уявлень, а також праці З. Кьовечеса та А. Мюзольфа, які розглядають метафору як механізм формування когнітивних моделей інституційного мислення. На матеріалі Законів України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» й «Про цифровий контент та цифрові послуги» виявлено домінуючі концептуальні метафори цифрової економіки. Обґрунтовано положення про те, що концептуальні метафори відіграють системоутворювальну роль у законодавчому дискурсі, визначаючи способи усвідомлення, інтерпретації та нормативного регулювання явищ цифрової економіки. Показано, що метафоричні моделі сприяють когнітивній доступності правових понять, забезпечують інтеграцію нових технологічних реалій у наявну правову систему й одночасно впливають на формування нормативної логіки правового регулювання. Увагу зосереджено на подвійній природі концептуальної метафоризації: з одного боку, вона виконує пізнавальну та комунікативну функції, з іншого – може створювати ризики для точності юридичних дефініцій і правозастосовної практики. Зроблено висновок про те, що аналіз концептуальних метафор в українському законодавстві цифрової економіки поглиблює розуміння когнітивних механізмів формування правових норм та забезпечення балансу між наочністю, гнучкістю і точністю юридичної мови.

Ключові слова: концептуальна метафора, цифрова економіка, законодавчий дискурс, юридична термінологія, когнітивна лінгвістика, соціокогнітивне термінознавство.

Постановка проблеми. Сучасний світ вирізняється надзвичайно швидким розвитком науки і технологій, посиленою глобалізацією, що сприяє інтеграції різних галузей знань і значною мірою впливає на мовну сферу, зокрема на спеціалізовані мовні сегменти. У цьому контексті термінологія як система найменувань понять у межах конкретної наукової або професійної дисципліни стає важливим інструментом пізнання, комунікації та передавання знань. З особливою інтенсив-

ністю процес формування термінів відбувається в нових міждисциплінарних сферах, що супроводжується появою інноваційних технологій і розмиванням меж між фаховим та загальнозжовтаним дискурсами. Активно оновлюваний потік нових термінів потребує аналізу й систематизації для забезпечення відповідності мови швидкоплинним реаліям науково-технічного прогресу, оскільки, на думку П. Селігея, «<...> поява нового терміна повинна сигналізувати про виникнення

нового поняття в науці, яке ще не має власної назви» [11, с. 60].

В українському термінознавстві традиційно виділяють наступні шляхи формування термінів, значущі для розвитку галузевих терміносистем: термінологізація загальноновживаної лексики, ретермінологізація спеціалізованої лексики суміжних наук, морфологічний та семантичний. Як різновид семантичного способу термінотворення на особливу увагу заслуговує метафоризація, словотвірний потенціал якої обґрунтовував ще в XIX ст. О. Потебня, а в XX ст. Л. Булаховський розвинув ідеї попередника, зазначаючи, що розширення словникового складу через активізацію переносного вживання лексичних одиниць – це універсальна властивість літературних мов, а перенесення вже наявних слів на нові поняття, сформовані в процесі їх творчого осмислення, належить до найпродуктивніших способів номінації [8]. Сучасні ж підходи розглядають метафоризацію як когнітивний спосіб творення термінів, що відображає механізми мислення та пізнавальні процеси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості метафоризації в межах когнітивної лінгвістики висвітлювали у своїх в працях А. Загнітко [4], Т. Космеда [7], Л. Власенко & О. Кримець [3], О. Южакова [13], О. Янковець [14], Н. Овчаренко [10], Н. Лепухова & О. Остапенко [9] та інші дослідники. Попри зростання наукового інтересу до проблеми, вплив концептуальних метафор на формування юридичної термінології в українській правовій системі, зокрема у сфері законодавства цифрової економіки, залишається недостатньо дослідженим, що зумовлює потребу в комплексному аналізі когнітивних механізмів, які лежать в основі терміносистеми цифрової економіки в законодавчому дискурсі.

Постановка завдання. Актуальність зазначеного напрямку дослідження визначає стрімкий розвиток технологій, що породжує нові форми суспільних відносин і, як наслідок, потребу в створенні відповідних термінологічних одиниць, нормативне закріплення яких необхідне для забезпечення ефективного функціонування правової системи. У цьому контексті юридична мова виступає як когнітивно-правовий інструмент, здатний поєднувати точність з гнучкістю, що дозволяє законодавству оперативного адаптуватися до трансформацій соціально-технічної реальності та забезпечувати правову визначеність у нових сферах суспільних відносин. Тож, **мета статті** – здійснити когнітивно-лінгвістичний аналіз концептуальних

метафор, покладених в основу формування термінології цифрової економіки як нової парадигми розвитку економічних відносин в сучасному українському законодавчому дискурсі, з'ясувати їхню роль у процесах концептуалізації, нормативного закріплення й інтерпретації новітніх цифрових явищ у правовій системі України.

Виклад основного матеріалу. Термінознавство початку XXI століття розвивається на основі тривалих і послідовних наукових напрацювань, сформованих переважно в межах традиційних уявлень про термін і терміносистему з розумінням «<...> необхідності пошуку мовознавчих підходів до відносно нової термінології, що перебуває в стані формування й становлення» [2, с. 11], передусім когнітивно-комунікативного та соціокогнітивного, які істотно розширюють можливості аналізу спеціальної лексики, зміщуючи акцент на пізнавальну й комунікативну природу терміна. У межах такого методологічного переосмислення особливе значення має концепція Р. Теммерман, яка послідовно розрізняє традиційне та соціокогнітивне термінознавство. Відповідно до положень соціокогнітивного підходу, дослідниця розглядає термін не лише як формально-лінгвістичну одиницю, а насамперед як одиницю розуміння спеціального знання. Терміни постають як активні когнітивні інструменти, що забезпечують процес осмислення та концептуалізації дійсності, поєднуючи нові знання з уже наявними структурами пізнання [18, с. 53–54]. Новітні термінології постають як відкриті й динамічні системи, спроможні до розвитку завдяки образному переосмисленню значень, що ґрунтується як на науковій, так і на повсякденній картинах світу.

Як відомо, метафора – це результат когнітивного процесу на підставі взаємодії когнітивної структури джерела й мети. Концептуальна метафора, за визначенням А. Загнітка, – «спосіб думати про одну сферу крізь призму іншої, переносячи зі сфери джерела до сфери мішені ті когнітивні структури (фрейми, образні схеми тощо), у термінах яких структуровано досвід, що належить до сфери джерела. Метафоричні відношення між значеннями полісемічних слів і метафоричні вислови – це відбиття концептуальних метафор у мові» [4, с. 415].

Концептуальна метафора виступає потужним когнітивним інструментом, що дозволяє усвідомлювати абстрактні або нові поняття через більш конкретні та знайомі сфери досвіду. У контексті термінології цифрової економіки метафори відіграють особливо важливу роль у формуванні тер-

мінів та їх сприйнятті, зокрема для неспеціалістів. Вони виконують кілька ключових функцій: спрощують складні концепції, роблять їх більш наочними та інтуїтивно зрозумілими, а також можуть надавати емоційних відтінків. Водночас використання метафор несе й певні ризики – певне спотворення наукової сутності явищ, формування міфів та розмивання чітких визначень.

Досліджуючи дискурсивні особливості використання термінології генеративного штучного інтелекту, О. Тур, В. Шабуніна та В. Саранча наголошують на «<...> необхідності аналізувати терміносистеми в живому функціонуванні, з урахуванням когнітивних механізмів їхнього формування та дискурсивних особливостей уживання, які є визначальною рисою актуального термінознавства» [12, с. 141], оскільки «<...> для розуміння юридичних текстів необхідні як знання про правовий контекст (де термінологія набуває певного значення) та правову систему (в межах якої функціонуватиме цільовий текст), так і лінгвістичні та культурні знання про мову джерела юридичного терміна, що покладає на фахівця додаткові завдання лінгвального характеру» [1, с. 632].

У розрізі сучасних термінознавчих підходів особливої наукової ваги набуває аналіз мови текстів нормативно-правових актів, де терміни функціонують не лише як засоби номінації, а й як інструменти концептуалізації спеціального знання. Саме тому об'єктом дослідження обрано сучасне українське законодавство у сфері цифрової економіки, яке поєднує усталені риси формально-юридичного стилю з активним упровадженням новітньої термінології, покликаної відобразити динамічні процеси цифрової трансформації суспільства.

Терміни, зафіксовані в законодавчому дискурсі, відповідно до постулат соціокогнітивного термінознавства функціонують у межах певних когнітивних моделей. У процесі законотворчості ці моделі нерідко набувають метафоричного характеру, оскільки складні та абстрактні цифрові явища потребують концептуального 'перекладу' мовою права. Тому, попри прагнення до точності й однозначності, мова нормативно-правових актів не завжди концептуально нейтральна й може ґрунтуватися на стійких метафоричних схемах, що визначають способи юридичного осмислення цифрової реальності.

Юридична лінгвістика метафоричні структури розглядає як чинники формування правових понять і категорій, що впливають на інтерпретацію норм і практику правозастосування.

Теоретичну основу такого підходу становить теорія концептуальної метафори Г. Лакоффа й М. Джонсона, згідно з якою метафора – це базовий когнітивний механізм, що структурує мислення, формує поняття, представлення досвіду в мовному оформленні [16]. Метафори виникають через перенесення знань із конкретного, тілесно пережитого домену на абстрактний і формують регулярні концептуальні моделі: *ЧАС – ЦЕ РУХ*, *СУПЕРЕЧКА – ЦЕ ВІЙНА*. Ці приклади, наведені авторами праці *Metaphors We Live By* [16], унаочнюють твердження про те, що метафора не лише стилістичний засіб мовлення, а насамперед базовий механізм мислення. У таких випадках метафоризація полягає не в одиничному переносенні значення, а у формуванні цілісних концептуальних систем, що структурують сприйняття, оцінку та поведінку мовців. Метафора *суперечка – це війна* активує когнітивну схему воєнних дій, включаючи уявлення про атаку, захист, контратаку, перемогу та поразку, які визначають спосіб участі суб'єктів у комунікативній взаємодії. Так само метафора *час – це гроші* концептуалізує час як цінний і обмежений ресурс, що підлягає обміну, інвестуванню або втраті. Ці ілюстрації показові й для розуміння сучасних метафор цифрової економіки, у яких абстрактні та технологічно опосередковані явища усвідомлюються через знайомі сфери матеріального та соціального досвіду. Подібно до концептуалізації *часу* як економічної цінності *цифрові дані* в сучасному законодавчому дискурсі представлені як *товар*, *ресурс* чи *інфраструктура*, що уможливує їх нормативне регулювання аналогічно з матеріальними об'єктами. Тож, концептуальні метафори цифрової економіки виконують ту ж саму когнітивну функцію, що й класичні приклади Лакоффа й Джонсона: формують рамки мислення, у межах яких нові технологічні реалії стають зрозумілими, оцінюваними та юридично регульованими. У цьому сенсі аналіз метафор у законодавстві цифрової економіки продовжує когнітивну традицію, започатковану Лакоффом і Джонсоном, демонструючи, що метафора не лише відображає реальність, а й активно конструює її в межах правового дискурсу, а дослідження З. Кевечеша та А. Мюзольфа показують, що інституційні дискурси, зокрема правовий, активно використовують концептуальні метафори для легітимації нових соціальних практик [15, 17].

Сучасне українське законодавство цифрової економіки постає як дискурс, у який внаслідок новизни й абстрактності регульованих явищ проникають функціо навантажені метафори: вони

спрощують сприйняття складних технологічних та економічних концепцій, роблячи їх більш наочними, інтуїтивно зрозумілими та когнітивно доступними; формують концептуальну структуру законодавчого дискурсу, визначаючи способи інтерпретації та сприйняття новітніх технологічних реалій у правовому полі. Відтак, концептуальна метафоризація термінології цифрової економіки в українському законодавстві виступає не лише як когнітивний інструмент, а й як механізм, що впливає на формування юридичних уявлень, регламентуючи одночасно і пізнавальний, і нормативний аспект взаємодії законодавця, суб'єктів права та громадськості. Так, наприклад, у Законі України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» в редакції від 01.01.2025 [4] чітко простежуємо зреалізовану концептуальну метафору *ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА – ЦЕ ПРОСТІР / ТЕРИТОРІЯ*, яка структурує сприйняття та організацію цифрового середовища. Мовними репрезентантами цієї метафори стали терміни ‘резидент Дія Сіті,’ ‘реєстр Дія Сіті’ та ‘правовий режим Дія Сіті’ [5, розд I, ст. 1]. Відповідно до теорії концептуальної метафори, простір – це базовий тілесно переживаний домен, традиційно використовуваний для осмислення складних і абстрактних соціальних систем з наданням їм зрозумілої когнітивної структури. У межах цієї метафоричної моделі лексема *резидент* активує фрейм проживання та перебування, переносячи його на юридичних осіб і тим самим репрезентуючи правовий статус як фізичну присутність у спеціально визначеному цифровому просторі. *Реєстр* виступає ‘локусом’ фіксації цього статусу, а *правовий режим* визначає набір правил ‘життя’ в межах такого простору.

Таким чином, метафора не лише структурує поняття, а й відображає нормативну організацію цифрової економіки як упорядкованої системи з власними інституціями та правилами.

Концептуальні метафори не просто описують реальність, а й активно конструюють її: формують способи мислення та уявлення суб'єктів щодо цифрової економіки, дозволяючи сприймати її як окрему, упорядковану територію з власними ‘мешканцями’ та правилами взаємодії. У цьому сенсі метафора *ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА – ЦЕ ПРОСТІР* виконує не лише когнітивну, а й нормативно-дискурсивну функцію, закладаючи основу для правового регулювання цифрового середовища та визначаючи логіку юридичної інтерпретації відповідних норм.

Терміни ‘*гіг-контракт*’ і ‘*гіг-спеціаліст*’, кодифіковані в аналізованому Законі України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки

в Україні», реалізують концептуальну метафору *ПРАЦЯ – ПОДІЯ / ВИСТУП*, широко використовувану в сучасному законодавчому та професійному дискурсі цифрової економіки. З позицій когнітивної лінгвістики це приклад метафоричного профілювання, коли з усього спектра ознак трудової діяльності виокремлено епізодичність і обмеження в часі. Як зазначає З. Кевечеш, подієві метафори часто застосовують для осмислення нестабільних або гнучких соціальних практик, зокрема нових форм зайнятості [15]. У законодавчому дискурсі ця метафора фіксує та легітимізує нову модель працевлаштування, включаючи її до офіційної термінології та формуючи когнітивний образ ‘епізодичної праці’, що допомагає суб'єктам розуміти ‘*гіг-економіку*’ як серію конкретних, обмежених у часі подій.

У Законі України «Про цифровий контент та цифрові послуги», чинному від 02.03.2024 [6], концептуальна метафора *ДАНІ – ЦЕ ТОВАР* виступає базовим когнітивним механізмом, що структурує термінологію та визначає логіку правового регулювання цифрових об'єктів. Уже на рівні дефініцій цифрові явища представлено категоріями, традиційно притаманними сфері матеріального обігу, зокрема в термінах ‘*цифровий контент*’ – дані, які створюються і надаються в цифровій формі. До цифрового контенту належать, зокрема, комп'ютерні програми, застосунки, відеофайли, аудіофайли, музичні файли, цифрові ігри та електронні книги; ‘*цифрова послуга*’ – послуга, що надає можливість споживачу створювати, обробляти, зберігати та поширювати дані у цифровій формі або отримувати доступ до таких даних, а також здійснювати будь-які інші дії з даними у цифровій формі, що були створені чи завантажені споживачем або іншими користувачами такої послуги. До цифрових послуг належать, зокрема такі, що дають змогу створювати, обробляти, отримувати доступ або зберігати дані в цифровій формі, включаючи хостинг файлів, обробку текстів або гри, які пропонуються в середовищі хмарних обчислень і соціальних мережах; ‘*товар з цифровими елементами*’ – рухома річ, що містить у собі або пов'язана з використанням цифрового контенту та/або цифрової послуги таким чином, що відсутність цифрового контенту та/або цифрової послуги унеможливило виконання таким товаром його функцій [6, розд. I, ст. 2]. Таке термінологічне оформлення концептуалізує цифрові дані як об'єкти, що можуть бути предметом надання, отримання, оцінювання якості та відповідальності сторін, і послідовно розгортається в положеннях Закону, присвячених правам і обов'язкам сторін та вимогам до відповідності цифрового кон-

тенту (зокрема у статтях, що регламентують його належну якість, придатність та відповідальність постачальника).

У межах цієї ж метафоричної моделі терін ‘довговічний носій’ [6, розд. I, ст. 2] активує образ фізичної ємності для зберігання інформації та реалізує базову концептуальну метафору *ІНФОРМАЦІЯ – ЦЕ ОБ’ЄКТ, ЯКИЙ МОЖНА ЗБЕРІГАТИ*. Застосування цієї метафори створює когнітивні передумови для перенесення в цифровий формат класичних правових параметрів, характерних для матеріальних товарів, зокрема стабільності, збереженості та доступності в часі. У такий спосіб абстрактна цифрова інформація інтегрується в традиційну правову модель цивільного обігу. Водночас метафора *ДАНИ – ЦЕ ТОВАР* не єдино можлива модель концептуалізації цифрових явищ. Науковий та публічний дискурси цифрової економіки фіксують функціонування альтернативних метафоричних моделей, зокрема *ДАНИ – ЦЕ РЕСУРС*, *ДАНИ – ЦЕ ПОТІК*, *ДАНИ – ЦЕ ІНФРАСТРУКТУРА*. Модель *дані як ресурс* наголошує на їх цінності, обмеженості та стратегічному значенні, особливо в контексті економічного розвитку та інновацій. Концептуалізація *даних як потоку* підкреслює їхній динамічний, процесуальний характер, що важливе для регулювання обміну, передачі та обробки інформації в реальному часі. Натомість метафора *даних як інфраструктури* зосереджена на системному, базовому характері цифрових даних, покладених в основу функціонування цифрової економіки та суспільства загалом. Порівняно з цими моделями, закріплена в українському законодавчому дискурсі метафора *ДАНИ – ЦЕ ТОВАР* найбільш підхожа для нормативного регулювання, оскільки забезпечує чітку юридичну визначеність, дозволяє застосовувати усталені правові категорії та спрощує правозастосовну практику.

В тексті аналізованого закону виокремлюємо також метафори взаємодії, що концептуалізують цифрові системи через призму фізичних об’єктів, зокрема механізмів або живих організмів, що простежуємо в термінах ‘сумісність’, ‘функціональ-

ність’, ‘інтероперабельність’, підґрунтя яких становить концептуальна метафора *ЦИФРОВІ СИСТЕМИ – ЦЕ МЕХАНІЗМИ / ОРГАНІЗМИ*. У межах цієї моделі абстрактні технічні процеси осмислюються за аналогією з фізичною взаємодією частин цілого, здатністю елементів ‘працювати разом’, ‘взаємодіяти’, ‘функціонувати належним чином’. У когнітивній лінгвістиці такі метафори відносять до структурних, оскільки вони не лише подають окремі образні характеристики, а й формують цілісну схему усвідомлення складних систем. Перенесення знань про роботу механізмів або біологічних організмів на сферу цифрових технологій дозволяє нормативно описувати вимоги до узгодженості, стабільності та ефективності функціонування цифрових систем. Подібні метафори, зауважує А. Мюзольф, часто виконують роль ‘прихованих рамок’ інституційного мислення, оскільки непомітно структурують спосіб концептуалізації явищ у нормативному та управлінському дискурсі [17]. У законодавчому контексті це зумовлює сприйняття цифрових систем як керованих, прогнозованих і таких, що підлягають регулюванню за аналогією з матеріальними або біологічними об’єктами.

Висновки. У контексті українського законодавчого дискурсу метафори набувають особливого значення, оскільки формують термінологію цифрової економіки та визначають спосіб її сприйняття, зокрема серед законодавців, юристів та широкого кола користувачів нормативних актів. Вони сприяють інтеграції нових цифрових реалій у наявну правову систему, водночас впливаючи на спосіб юридичного тлумачення й практику правозастосування. Водночас метафоризація законодавчої мови потребує особливої виваженості й методологічної обґрунтованості, оскільки її надмірне або неконтрольоване використання може призводити до спрощення або спотворення змісту правових понять. Саме тому ефективне нормативне регулювання цифрової економіки передбачає досягнення балансу між когнітивною наочністю метафор і вимогами точності та однозначності юридичних визначень.

Список літератури:

1. Архипенко Л., Мельник П. Професіоналізми й номенклатура в складі української термінології інформаційного права. *SLAVIA ORIENTALIS*. 2023. Т. LXXII. № 3. р. 631–644. DOI: 10.24425/slo.2023.147524
2. Архипенко Л. М. Українська термінологія штучного інтелекту в контексті концептуалізації й державної мовної політики. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 42. Том 1, 2025. С. 7–15. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.1>
3. Васенко Л., Кринець О. Термінологічна метафоризація як репрезентація нового наукового знання. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. Львів, 2006. № 559. С. 57–60.
4. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 920 с. URL: <https://r.donnu.edu.ua/handle/123456789/469>

5. Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» в редакції від 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>
6. Закон України «Про цифровий контент та цифрові послуги» в редакції від 02.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3321-20#Text>
7. Космеда Т. А. Метафора сучасної публіцистики : актуалізація антропонімів (на матеріалі української та російської мов). *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Філологічні науки. Мовознавство*. Дрогобич, 2015. № 3. С. 116–122.
8. Булаховський Л. Нариси з загального мовознавства. 2-е вид. Київ: Рад. школа, 1959. 308 с.
9. Лепухова Н., Остапенко О. Концептуальні метафори як основа номінації та категоризації в німецькій терміносистемі приватного права. *Молодий вчений*, 2025. 6 (137).
10. Овчаренко Н. І. Метафора як когнітивний механізм категоризації фахових знань. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. Київ, 2013. Вип. 10. С.111–114.
11. Селігей П. О. Сучасне термінотворення: симптоми та синдроми. *Мовознавство*. Київ, 2007. № 3. С. 48–61.
12. Тур О., Шабуніна, В., Саранча В. Дискурсивні особливості використання термінології генеративного штучного інтелекту у фаховій комунікації: аналіз тенденцій та перспективи. *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica*, 2025. 4(3), С. 140–157.
13. Южакова О. Метафора у термінології холодильної техніки. *Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. Львів, 2007. № 593. С. 45–49.
14. Янковець О. В. Концептуальна метафора як один із способів номінації у терміносистемі прикордонної сфери. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. Т. 40, № 2. С. 27–33.
15. Kövecses Z. *Extended Conceptual Metaphor Theory* Cambridge: Cambridge University Press, 2020. 196 s.
16. Lakoff G., Johnsen M. *Metaphors We Live By*. London: The University of Chicago Press, 2003. URL: <https://surl.li/flzwws>
17. Musolff A. Metaphor Scenarios in Public Discourse. *Metaphor and Symbol*. 2006. Vol. 21, №. 1. P. 23–38
18. Temmerman R., Questioning the Univocity Ideal. The difference between scio-cognitive Terminology and Traditional terminology. *Hermes: Journal of Linguistics*. Aarhus, 1997. № 18. P. 51–90.

Arkhylenko L. M. CONCEPTUAL METAPHORIZATION OF DIGITAL ECONOMY TERMINOLOGY IN UKRAINIAN LEGISLATIVE DISCOURSE

The article is devoted to the study of conceptual metaphorization of digital economy terminology in Ukrainian legislative discourse from the perspectives of cognitive linguistics and sociocognitive terminology studies. The relevance of the research is determined by the intensive development of digital technologies, which leads to the emergence of new forms of social relations and creates the need for their normative conceptualization and linguistic codification. In this context, legal terminology is viewed not only as a means of precise nomination but also as a tool for conceptualizing abstract and dynamic phenomena of digital reality. The theoretical framework of the study is based on the theory of conceptual metaphor proposed by G. Lakoff and M. Johnson, according to which metaphor functions as a basic cognitive mechanism for structuring knowledge and shaping legal conceptualizations, as well as on the works of Z. Kövecses and A. Musolff, who consider metaphor as a mechanism for the formation of cognitive frames of institutional thinking. Using the material of the Laws of Ukraine “On Stimulating the Development of the Digital Economy in Ukraine” and “On Digital Content and Digital Services”, the study identifies dominant conceptual metaphors of the digital economy. The article substantiates the claim that conceptual metaphors play a system-forming role in legislative discourse by determining the ways in which phenomena of the digital economy are comprehended, interpreted, and normatively regulated. It is demonstrated that metaphorical models contribute to the cognitive accessibility of legal concepts, ensure the integration of new technological realities into the existing legal system, and at the same time influence the formation of the normative logic of legal regulation. Particular attention is paid to the dual nature of conceptual metaphorization: on the one hand, it performs cognitive and communicative functions; on the other hand, it may pose risks to the precision of legal definitions and legal enforcement practice. The study concludes that the analysis of conceptual metaphors in digital economy legislation deepens the understanding of the cognitive mechanisms underlying the formation of legal norms and helps maintain a balance between clarity, flexibility, and precision of legal language.

Keywords: *conceptual metaphor, digital economy, legislative discourse, legal terminology, cognitive linguistics, sociocognitive terminology studies.*

Дата першого надходження статті до видання: 19.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 24.04.2026